

Israel Internet Association (ISOC-IL)

איגוד האינטרנט הישראלי ע"ר

הצעת חוק אחריות המשפטית של הנהלות אתרי האינטרנט על דברי הגולשים המגיבים באתריהן
(3171/17/9)

נייר עמדה מטעם איגוד האינטרנט הישראלי¹ – מאי 2008

הצעת החוק שבנדון נועדה לתת מענה לתופעת התגובות (טוקבקים) שיש בהם לעיתים אמירות חסרות תרבות או אף פגיעות אישיות ישירות או אמירות שיש בהן משום עבירה על החוק. אלא ש"טיפול" זה מפיל את האחריות המשפטית על ספקי האינטרנט ומוביל תוך כדי כך להשתקת דעות לגיטימיות וחוקיות ולפגיעה בעקרונות יסוד חוקתיים.

בהצעת החוק שבנדון אין צורך. הבעיה בה היא מנסה לטפל מטופלת בצורה טובה, יעילה ומלאה בהצעת חוק מסחר אלקטרוני העומדת בימים אלה על שולחנה של ועדת הכלכלה של הכנסת. הצ"ח מסחר אלקטרוני מסדירה את הטיפול בתגובות לא ראויים בנהל המקובל בעולם של "הודעה והסרה", לפיו רשאי מי שנפגע מתוכן שפורסם ברשת תקשורת אלקטרונית, לפנות למפעיל האתר המפרסם ולבקש להסיר את התוכן הפוגעני. מפעיל אתר שהסיר את התוכן הפוגעני, לא ישא באחריות אזרחית בגין הפרסום. בניגוד להצה"ח שבנדון, הצ"ח מסחר אלקטרוני מגינה על מפעילי האתרים בגין תוכן שמתפרסם בהם על-ידי צדדים שלישיים.

מעבר להיותה מיותרת, הצעת החוק שבנדון פוגעת בעקרונות יסוד חוקתיים וביניהם:

- **פגיעה בחופש הביטוי** - אתרי האינטרנט הגדולים מוצפים בעשרות אלפי תגובות מהציבור, מדי יום. על מנת לבחון כל תגובה בטרם פרסומה באתר, יהיו חייבים אתרי האינטרנט הגדולים להעסיק עשרות ומאות אנשים מיומנים. העלויות הגבוהות הכרוכות בכך יובילו בהכרח **לחסימת האפשרות למתן תגובות, לחלוטין**, על ידי האתרים הגדולים. מנגד, אתר אינטרנט שיבחר בכל זאת להעלות תגובות, לאחר בדיקתם, יקבע רף נמוך ביותר לצנזר תגובות ציבור, על מנת להימנע מאחריות משפטית שעשויה ליפול עליו. רף נמוך זה יוביל **להשתקת דעות לגיטימיות וחוקיות רבות**. וכל זאת, **משיקולי עלות/תועלת**. כל אלה יובילו לפגיעה אנושה בשיח המקוון.
- **פגיעה בזכות הפרטיות** – על פי דרישת ועדת שרים, יתווסף סייג להצה"ח ולפיו "מפעיל אתר יהיה פטור מאחריות אזרחית אם ימסור את הפרטים לעניין זהותם של הגולשים (כתובת IP)". הוספת סייג זה המתיר למפעיל אתר בצורה קלה ופשוטה לחשוף את זהותם של משתמשי האתר ולפגוע בפרטיותם, תפגע משמעותית במשתמשי האינטרנט. יש פלח רחב מאוד באוכלוסייה, שימנע מלהביע את דעתו אם ידע שפרטיותו תיפגע בקלות, בהתאם לשיקול דעתם של מפעילי האתרים, וכ"מגן" בעבורם בפני התמודדות משפטית. גם כאן, הפתרון המוצע בהצה"ח מסחר אלקטרוני – חשיפה בהתאם לשיקול דעת של ביהמ"ש - מגן בצורה טובה יותר על פרטיות הגולשים, וזאת מבלי לפגוע בזכות הנפגע לתבוע את עלבון ונזקיו מהמשתמש הפוגע.
- **פגיעה בזכות החוקתית להליך הוגן** - מפעילי האתר והעורכים אינם יכולים להיות בקיאים בפרטי ונסיבות הפרסומים, שבגינם עשויה להיות מוגשת כנגדם תביעת לשון הרע ו/או פגיעה בפרטיות. הנ"ל אינם כשירים להתגונן מפני תביעות כאמור.

¹ איגוד האינטרנט הישראלי הינו גוף בלתי תלוי הפועל ללא מטרת רווח למען התפתחות והטמעת האינטרנט כתשתית טכנולוגית, מחקרית, חינוכית, חברתית ועסקית בישראל. איגוד האינטרנט הישראלי משמש כסניף (Chapter) של ה-Internet Society העולמי (ISOC). האיגוד לוקח חלק פעיל בתהליכים השונים של קבלת ההחלטות המעצבות את פני האינטרנט בארץ ומייצג את ישראל במסגרות בינלאומיות בעלות חשיבות רבה לקביעת עתיד האינטרנט.

Israel Internet Association (ISOC-IL)

איגוד האינטרנט הישראלי ע"ר

בנוסף, הצה"ח מתעלמת מכמה היבטים טכנולוגיים ובינלאומיים:

- **חוסר התחשבות במימד הטכנולוגי** – דברי ההסבר להצעה משווים את אתרי האינטרנט לעיתונות הכתובה. אלא שהצה"ח אינה מתייחסת להבדלים המהותיים באופן הפרסום, הצריכה, וההידודיות התקיימת באתרי אינטרנט, שאינם רלוונטיים לעיתונות הכתובה ועל כן, אין להחיל על מפעיליהם את אותה אחריות הקבועה בחוק איסור לשון הרע. האינטרנט הינו תמידי ורציף. התוכן המפורסם על ידי גולשי האינטרנט נחשב כייחודי במאפיינים רבים: הוא מיידי, הוא בלעדי, הוא אנונימי, הוא נגיש לכל אדם, והוא נטול תיווך ועריכה. אחד ההבדלים המשמעותיים בין תגובות בעיתונות המסורתית לתגובות באתר אינטרנט, הוא ההבדל הכמותי.
- **מספר הגולשים הוא מדד שגוי** - היקף התעבורה באתרי האינטרנט הוא סוד מסחרי של האתרים. המדד של מספר הניגשים לאתר שגוי מפני שייתכנו אתרים קהילתיים מרובי משתמשים (כדוגמת אתרי 'פורומים' שאין מאחוריהם גוף מסחרי). לאתרים כאלה אין חוסן המאפשר להם להעסיק צוות ל"סינון" תגובות.
- **ההצעה סוטה מהסדרים בחקיקה זרה** – הדין האמריקאי מעניק חסינות מפורשת לספקיות שירות מפני תוכן שנטען על-ידי צד שלישי. ב-1996 חוקק בארצות-הברית ה-Communication Decency Act, הקובע כי ספק של שירותי מחשב אינטראקטיביים לא ייחשב כמפרסם של מידע שמסר צד שלישי. הקונגרס האמריקני חשש מחד-גיסא כי להטלת אחריות על ספקים יהיה אפקט מצנן על חופש הביטוי (שכן יטו לשמש כצנזור פרטי כדי לא להסתכן בחבות) ומאידך גיסא חשש שפסיקה המחייבת ספק רק מפני שהוא מנסה לנטר תכנים תרתיע אותם מסינון ביטויים פוגעים.

תיטיב הועדה אם תדחה את הצעת החוק שבנדון ותפעל לאישורה המהיר של הצעת חוק מסחר אלקטרוני העומדת על שולחנה בימים אלה.